

* بررسی توقعات متعلمان مکاتب از پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی

(مطالعه موردی: مکاتب دولتی و خصوصی شهر هرات)

نگارنده‌گان: محمدعابد انور**

علی احمد امیری***

ره‌نمای تحقیق: جلیل احمد پویا****

چکیده

بیش ترشدن پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی در هرات از یک طرف، و اشباع بازار کار از طرف دیگر، میدان رقابت و فعالیت را برای پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی هر روز تنگ می‌سازد. این می‌طلبد تا این نهادها برای ادامه فعالیت و حیات خود، آگاهانه و سنجیده قدم بردارند. اساسی‌ترین دیدگاه در این امر مهم، دانستن توقعات نسل آینده در این شهر، یعنی متعلمان کنونی از این نهادها است، تا در راستای این توقعات بتوانند محصلان بیش‌تری جذب نمایند و بقای خود را حفظ کنند. هدف اصلی این تحقیق، یافتن پاسخ قناعت‌بخش به این پرسش بوده است که: توقعات متعلمان مکاتب هرات از پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی در این ولایت چیست؟ داده‌های تحقیق از طریق برنامه SPSS مورد تحلیل قرار گرفته است. جامعه هدف این تحقیق، متعلمان صنف‌های یازدهم و دوازدهم مکاتب دولتی و خصوصی شهر هرات بودند. پرسش‌نامه‌ها به روش تصادفی برای متعلمان صنف یازدهم و دوازدهم، توزیع گردید و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش اکتشافی بوده است. نتایج حاکی از این است، که خدمات آموزشی (درس)، خدمات رفاهی و داشتن هیئت علمی قوی، برای متعلمان مکاتب بیش‌ترین اهمیت را دارد.

واژه‌گان کلیدی: متعلمان، هرات، توقعات متعلمان، پوهنتون‌ها و مؤسسات

تحصیلات عالی خصوصی هرات.

* این تحقیق با هزینه مالی پوهنتون غالب و از طریق مرکز تحقیقات این پوهنتون انجام شده است.

** کادر علمی پوهنتون / دانشگاه غالب هرات، هرات، افغانستان (anwar.mohammadabed@gmail.com)

*** کادر علمی پوهنتون / دانشگاه غالب هرات، هرات، افغانستان (aliahmadamiri10@gmail.com)

**** کادر علمی پوهنتون / دانشگاه غالب هرات، هرات، افغانستان (pouya1362@gmail.com)

این مقاله تحت مجوز بین‌المللی Creative Commons Attribution-NonCommercial-No Derivatives 4.0 ثبت می‌باشد.

Reviewing the Expectations of Students from Herat's Public and Private Higher Education Institutes*

(Case Study: Private and Public High Schools of Herat province)

Code of Ethics: Afg-Gh.U.H-R.E.C-2021-0022

Authors: Mohammad Abed Anwar**

Ali Ahmad Amiri***

Research Advisor: Jalil Ahmad Pouya****

Abstract

The rise in the number of public and private universities in Herat, on one hand, and the city's lack of employment on the other, have made it extremely challenging and demanding for public and private universities to remain functional and competitive. These sectors must make smart and thought-out decisions to maintain their existence. In fact, the most important component of this major issue understands the expectations of the next generation in this city to recruit more students and ensure their survival. The primary purpose of this research is to discover an appropriate answer to the topic of what students in this city would anticipate from public and private universities. Therefore, a questionnaire has been randomly presented to 11th and 12th grade students of public and private high schools in Herat city. Then, the received research data has been reviewed and analyzed using SPSS method. It is important to note that the current study may be both functional and improvable in terms of purpose and methodology, respectively. The study results show that, both public and private universities need to have a solid academic foundation and extensive welfare services to meet future generations expectations.

Keywords: High School Students, Public and Private Universities, Higher Education, Students' Expectations, Herat City.

* This research has been done with the financial cost of Ghalib University and through the research center of this university.

** Academic Cadre of Ghalib University-Herat, Herat, Afghanistan (anwar.mohammadabed@gmail.com)

*** Academic Cadre of Ghalib University-Herat, Herat, Afghanistan (aliahmadamiri10@gmail.com)

**** Academic Cadre of Ghalib University-Herat, Herat, Afghanistan (pouya1362@gmail.com)

This article is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives 4.0 International License.

مقدمه

پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی در هرات، براساس نیاز روزافزون به نیروی متخصص در افغانستان برای بازسازی و توسعه خدمات رفاهی ایجاد شده‌اند. اکنون بالغ بر ۱۰۰ مؤسسه تحصیلی خصوصی در افغانستان فعالیت دارند (qaad, 2020)، که از این میان مؤسساتی براساس مقتضیات موجود در جامعه هرات در حال فعالیت‌اند.

براساس تحقیقات انجام شده در مرکز احصائیه تحصیلی ملی امریکا (NCES)، در ازای هر نفر برای یک دوره چهارساله تحصیل حدود ۲۰۵۹۸ دلار از جانب دولت امریکا در مؤسسات تحصیلات عالی دولتی هزینه شده است و این در حالی است که همین دوره چهارساله در مؤسسات تحصیلی خصوصی حدود ۴۴۶۲۲ دلار بوده است که به‌طور اوسط در ازای فراهم سازی زمینه تحصیل برای هر فرد در سال ۲۰۱۹ در امریکا در بخش دولتی و خصوصی ۲۸۱۲۳ دلار هزینه شده است (de Brey, et al, 2021).

این امر روزبه‌روز فضای فعالیت در اثر اشباع بازار کار و هزینه تحصیلی را برای این مؤسسات تنگ‌تر می‌گردد. این بدان معنا است که حتا یک سهل‌انگاری کوچک، بقای این نهادها را می‌تواند به خطر مواجه سازد. لازم است تا پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی برای حفظ دست‌آوردهای خود و برای ادامه فعالیت، دید بلند و بالایی به آینده داشته باشند.

به منظور تحقق این امر، پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی باید توجه عمیقی به سرمایه‌گذاران بالقوه آینده داشته باشند؛ یعنی متعلمان فعلی مکاتب. مهم‌ترین عناصر مطلوب از نهادهای آموزشی از دید متعلمان، خدمات آموزشی (تدریس)، هیئت علمی، خدمات رفاهی و ورزشی، دسترسی آسان به نهاد، سلامت جسمانی، رشد فردی، بهداشت، روابط اجتماعی، فضای عمومی و هزینه تحصیلی می‌باشد (پویا و هم‌کاران، ۱۴۰۰: ۱۴۰). با دانستن این عناصر مهم و این‌که هر روز توقعات متعلمان رو به افزایش می‌باشد، باید پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی در هرات روی این عناصر کلیدی تمرکز و براساس اهمیت این عناصر از نگاه متعلم، برای جذب سرمایه محدود باقی‌مانده در بازار با یک‌دیگر مبارزه کنند.

در تحقیقی تحت عنوان «بررسی خدمات پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی به محصلان (مطالعه موردی: پوهنتون‌های خصوصی ولایت هرات)»، که توسط پویا و هم‌کاران در سال ۲۰۲۲ انجام شده است، محصلان پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی در هرات، مهم‌ترین عناصر را در این نهادها، خدمات آموزشی (تدریس)، هیئت علمی، خدمات رفاهی و ورزشی، دسترسی آسان به نهاد، سلامت جسمانی، رشد فردی، بهداشت، روابط اجتماعی، فضای عمومی بیان داشته‌اند؛ هم‌چنان در تحقیقی کیفی، «انتظارات دانش‌جویان از آموزش عالی»، توسط بورگی و

هم‌کاران در سال ۲۰۱۶ در ایالت اسپریتو سانتو برازیل، به‌وجود آمدن تفکر یک‌سان میان استادان و دانش‌آموزان را اصلی‌ترین عامل برای رشد تحصیلات بیان کرده‌اند.

تحقیق دیگری توسط رضا مهدی تحت عنوان کیفیت زنده‌گی دانش‌گاهی دانش‌جویان در سال (۱۳۹۵) در دانش‌گاه‌های دولتی تهران، سه بعد روابط اجتماعی فرهنگی و اوقات فراغت، محل و شرایط زنده‌گی و فضای عمومی دانش‌گاه باعث افزایش سطح رضایت دانش‌گاهی؛ و چهار بعد امکانات دسترسی، خدمات ورزشی، رفاهی و تفریحی، سلامت جسمی و امکانات درمانی و بهداشت و کیفیت غذای رستوران‌ها دانش‌جویی باعث کاهش رضایت دانش‌گاهی شده؛ و به علاوه سه بعد آموزش و خدمات آموزشی، اعضای هیئت علمی و رشد فردی و چشم انداز و آینده شغلی در سطح متوسط قرار گرفته اند.

چنان‌که دیده می‌شود، در تحقیقات قبلی، جامعه مورد مطالعه، هم به لحاظ جغرافیایی و هم به لحاظ آماری، با تحقیق حاضر متفاوت است؛ و از طرفی تشخیص توقعات متعلمان مکاتب از مؤسسات تحصیلی تاکنون صورت نپذیرفته است؛ لذا تحقیق در این راستا، از بایسته‌هایی است که باید انجام پذیرد. هدف تحقیق حاضر این است تا توقعات متعلمان از پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی را تشخیص و دسته‌بندی نماید.

فرصه‌های تحقیق

باتوجه به هدف و پرسش تحقیق و براساس تحقیقات صورت‌گرفته (پیشینه تحقیق) فرضیات تحقیق حاضر قرار ذیل است:

۱. آموزش و خدمات آموزشی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات بر انتخاب متعلمان تأثیر دارد؛
۲. تناسب اعضای هیئت علمی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات بر انتخاب متعلمان تأثیر دارد؛
۳. امکانات رفت‌وآمد پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات بر انتخاب متعلمان تأثیر دارد؛
۴. روابط اجتماعی - فرهنگی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات بر انتخاب متعلمان تأثیر دارد؛
۵. خدمات ورزشی، رفاهی و تفریحی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات بر انتخاب متعلمان تأثیر دارد؛

۶. رشد فردی، آینده شغلی و تحصیلات در مقاطع بالاتر پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات بر انتخاب متعلمان تأثیر دارد؛
۷. سلامت جسمی / روانی و امکانات درمانی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات بر انتخاب متعلمان تأثیر دارد؛
۸. فضای عمومی و امنیت پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات بر انتخاب متعلمان تأثیر دارد؛
۹. بهداشت و خدمات غذایی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات بر انتخاب متعلمان تأثیر دارد؛
۱۰. هزینه تحصیلی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات بر انتخاب متعلمان تأثیر دارد.

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر میدانی است، با استفاده از ابزار کتاب‌خانه‌یی و پرسش‌نامه، داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS با روش هم‌بستگی Pearson مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در همین حال تحقیق حاضر توصیفی نیز می‌باشد. روش توصیفی برای تبیین وضعیت پدیده، مسأله یا موضوع مورد مطالعه، مورد استفاده قرار می‌گیرد (حافظ‌نیا، ۱۳۹۱: ۲۷۳).

ضریب هم‌بستگی پیرسون یا ضریب هم‌بستگی حاصل ضرب-پیچش پیرسون، میزان هم‌بستگی خطی بین دو متغیر تصادفی را می‌سنجد. این ضریب که کاربرد فراوانی در آمار دارد، توسط کارل پیرسون بر اساس ایده اولیه فرانسیس گالتون تدوین شد (سرمد و هم‌کاران، ۱۳۸۸: ۳۳۲).

جامعه آماری

در این تحقیق، جامعه هدف، متعلمان صنوف یازدهم و دوازدهم مکاتب دولتی و خصوصی شهر هرات بوده است، که برای متعلمان پسر و دختر این صنوف، پرسش‌نامه محقق ساخت توزیع گردید، که برای تعمیم به‌تر و به‌دست آوردن پرسش‌نامه‌های کامل، تعداد ۴۵۰ پرسش‌نامه توزیع گردید. توزیع پرسش‌نامه‌ها به شکل تصادفی توسط محققان صورت پذیرفت.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها

باتوجه به هدف تحقیق، داده‌ها از طریق پرسش‌نامه محقق‌ساخت جمع‌آوری گردید. پرسش‌نامه این تحقیق شامل دو قسمت بوده است:

الف. پرسش‌های عمومی: در پرسش‌های عمومی، خصوصیات دموگرافیک و جمعیت‌شناختی پاسخ‌گویان درج گردید. این بخش شامل دو پرسش، جنسیت و نوع مکتب است؛

ب. پرسش‌نامه بررسی توقعات متعلمان مکاتب از پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات: در این تحقیق از پرسش‌نامه محقق‌ساخت برای بررسی توقعات متعلمان از پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی هرات استفاده شد. این پرسش‌نامه دارای ۱۸ پرسش در ۱۰ بُعد می‌باشد. گویه‌های مرتبط با هر پرسش بر اساس مقیاس پنج‌گزینه‌ی طیف لیکرت از «خیلی زیاد، زیاد، مناسب، کم و خیلی کم» نمره‌گذاری شده است (Krosnick & Fabrigar, 1997: 151).

بررسی اعتبار داده‌ها

شاخص روایی

روایی یک ابزار اندازه‌گیری درجه‌ی است که ابزار آن چه مدعی سنجش آن است را اندازه‌گیری می‌کند (Brains, et al, 2011: 241). روایی پرسش‌نامه تحقیق حاضر، توسط استاد رهنما و خبره‌گان مورد تأیید قرار گرفته، و سپس مورد شاخص پایایی آن بررسی گردید.

بررسی پایایی داده‌ها

پایایی داده‌ها با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفت. در این تحقیق، برای متغیر اصلی تحقیق (توقعات متعلمان از پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی)، مقدار ضریب پایایی مساوی به ۰٫۷۶۵ می‌باشد، که نشان از پایایی مطلوب داده‌های جمع‌آوری شده دارد. زمانی که این ضریب بزرگ‌تر از ۰٫۷ باشد، آزمون از پایایی قابل قبولی برخوردار است (طباطبایی و حسینی، ۱۳۹۲: ۳).

نتایج تحقیق

داده‌ها بعد از جمع‌آوری و تحلیل با استفاده از برنامه SPSS نتایج ذیل را بیان گر است:

الف. نتایج خصوصیات دموگرافیک

جنسیت

در این تحقیق، به تعداد ۱۸۷ متعلم دختر و ۲۶۳ متعلم پسر اشتراک نموده اند، که ۴۱٫۵٪ جمعیت تحقیق متعلمان دختر و ۵۸٫۵٪ متعلمان پسر بوده اند.

نوع مکتب

در تحقیق حاضر ۱۹۸ متعلم مکتب‌های دولتی و ۲۵۲ متعلم مکتب‌های خصوصی اشتراک نموده اند، که ۴۴٪ متعلمان مکتب‌های دولتی و ۵۶٪ متعلمان مکتب‌های خصوصی می‌گردد.

ب. نتایج فرضیات تحقیق

توصیف متغیرهای تحقیق

انحراف معیار در متغیر اصلی، توقعات متعلمان صنوف یازدهم و دوازدهم مکتب‌ها، از پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی $۴,۲۶ \pm ۰,۷۴$ است.

نتایج تحلیل فرضیه‌ها

جدول (۱): نتایج تحلیل فرضیه‌های تحقیق

فرضیه	رابطه	ضریب هم‌بستگی	سطح معناداری	نتیجه
۱	آموزش و خدمات آموزشی ← توقعات متعلمان	۰,۶۹۵	۰,۰۰۰	تأیید فرضیه
۲	تناسب هیئت علمی ← توقعات متعلمان	۰,۵۹۶	۰,۰۰۰	تأیید فرضیه
۳	امکانات رفت و آمد ← توقعات متعلمان	۰,۴۱۵	۰,۰۰۰	تأیید فرضیه
۴	رابطه اجتماعی فرهنگی ← توقعات متعلمان	۰,۵۰۴	۰,۰۰۰	تأیید فرضیه
۵	خدمات رفاهی ← توقعات متعلمان	۰,۶۳۲	۰,۰۰۰	تأیید فرضیه
۶	رشد فردی ← توقعات متعلمان	۰,۵۹۲	۰,۰۰۰	تأیید فرضیه
۷	سلامت جسمانی ← توقعات متعلمان	۰,۵۵۸	۰,۰۰۰	تأیید فرضیه
۸	فضای عمومی ← توقعات متعلمان	۰,۵۵۱	۰,۰۰۰	تأیید فرضیه
۹	بهداشت ← توقعات متعلمان	۰,۳۴۰	۰,۰۰۰	تأیید فرضیه
۱۰	هزینه تحصیلی ← توقعات متعلمان	۰,۴۲۴	۰,۰۰۰	تأیید فرضیه

برای فرضیه‌های تحقیق، سطح معناداری محاسبه شده برابر با ۰,۰۰۰ بوده و از ۰,۰۵ کوچک‌تر است؛ نتیجه می‌شود که این ضریب‌ها در سطح اطمینان ۰,۹۹ مثبت و معنادار است و رابطه قوی تا متوسط را نشان می‌دهد.

اولویت بندی نتایج

جدول (۲): درجه اولویت متغیرها

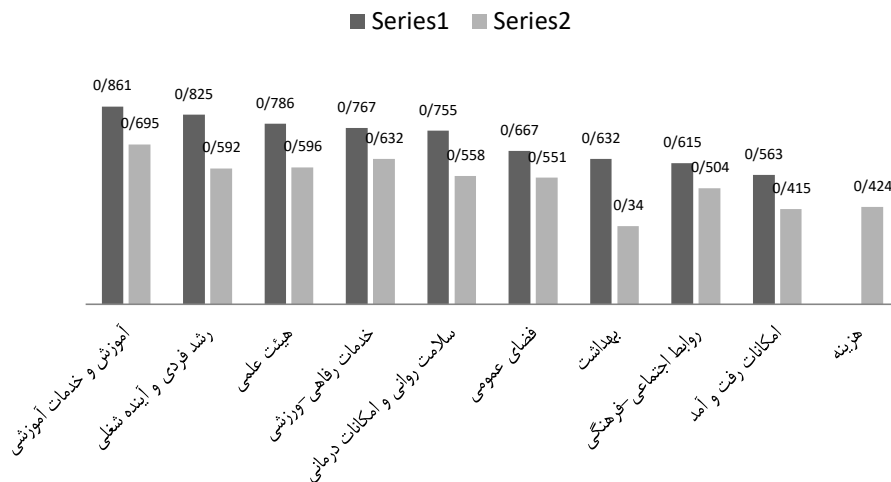
درجه اولویت	متغیر مستقل	متغیر تابع	ضریب هم‌بستگی	سطح معناداری	حجم نمونه
۱	آموزش و خدمات آموزشی	متغیر تابع	۰,۶۹۵	۰,۰۰۰	۴۵۰
۳	تناسب هیئت علمی		۰,۵۹۶	۰,۰۰۰	
۹	امکانات رفت و آمد		۰,۴۱۵	۰,۰۰۰	
۷	رابطه اجتماعی - فرهنگی		۰,۵۰۴	۰,۰۰۰	
۲	خدمات رفاهی		۰,۶۳۲	۰,۰۰۰	
۴	رشد فردی		۰,۵۹۲	۰,۰۰۰	
۵	سلامت جسمانی		۰,۵۵۸	۰,۰۰۰	
۶	فضای عمومی		۰,۵۵۱	۰,۰۰۰	
۱۰	بهداشت		۰,۳۴۰	۰,۰۰۰	
۸	هزینه تحصیلی		۰,۴۲۴	۰,۰۰۰	

طوری که در جدول بالا مشاهده می‌گردد، تمامی متغیرهای مستقل بر متغیر تابع ارتباط مثبت و معنادار دارند؛ چنان که برخی دارای رابطه قوی، برخی رابطه متوسط و برخی رابطه ضعیف با متغیر تابع دارند؛ هم‌چنان درجه اولویت بندی هر کدام از متغیرها مشخص گردیده است، که آموزش و خدمات آموزشی به درجه اول و بهداشت به درجه اخیر اولویت بندی قرار گرفته است. براساس ضریب هم‌بستگی محاسبه برای فرضیه‌های تحقیق، طبق نمودار (۱) به ترتیب: آموزش و خدمات آموزشی، خدمات رفاهی، تناسب هیئت علمی، رشد فردی، سلامت جسمانی، فضای عمومی، رابطه اجتماعی - فرهنگی، هزینه تحصیلی، امکانات رفت و آمد و بهداشت اولویت بندی گردیدند.

مقایسه توقعات متعلمان با خدمات ارائه شده پوهنتونها به محصلان

نمودار (۱)، توقعات متعلمان مکاتب از امکانات و خدمات پوهنتونها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی در شهر هرات را نسبت خدمات نشان می‌دهد.

مقایسه خدمات بر توقعات

نمودار (۱): مقایسه خدمات پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی با توقعات متعلمان

رنگ سیاه تیره خدمات و رنگ خاکستری توقعات متعلمان می‌باشد.

باتوجه به نتایج به دست آمده، موجودیت رابطه متوسط و ضعیف میان متغیر اصلی، یعنی توقعات متعلمان صنوف یازدهم و دوازدهم و متغیرهای وابسته شامل خدمات آموزشی، هزینه تحصیلی، خدمات رفاهی، ...، بیان گر اهمیت بالای خدمات آموزشی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات برای متعلمان صنف‌های یازدهم و دوازدهم مکاتب می‌باشد. طبق نمودار (۱) خدمات آموزشی (درسی) با ضریب هم‌بسته‌گی ۰،۶۹۵، خدمات رفاهی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰،۶۳۲، تناسب اعضای کادر علمی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰،۵۹۶، رشد فردی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰،۵۹۲، سلامت جسمانی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰،۵۵۸، فضای عمومی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰،۵۵۱، روابط اجتماعی - فرهنگی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰،۵۰۴، هزینه تحصیلی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰،۴۲۴، امکانات رفت و آمد با ضریب هم‌بسته‌گی ۰،۴۱۵ و بهداشت با ضریب هم‌بسته‌گی ۰،۳۴۰ به ترتیب اهمیت بالا به پایین برای متعلمان دارند.

مناقشه

هدف تحقیق حاضر بررسی توقعات متعلمان صنوف یازدهم و دوازدهم مکتب‌های دولتی و خصوصی از پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی در شهر هرات بوده است. باتوجه به

یافته‌های تحقیق، خدمات آموزشی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی در هرات، برای متعلمان صنوف یازدهم و دوازدهم مکاتب، مهم‌ترین عامل برای انتخاب بوده است. از منظر موجودیت تفاوت‌های میزان تحصیلات در سطح جامعه افغانستان، فرهنگ، جغرافیای پیچیده...، این انتخاب توسط جامعه هدف تحقیق، منطقی به نظر می‌رسد. در شرایط کنونی موجودیت خدمات آموزشی (درسی) مناسب برای جامعه هدف از هر چیزی مهم‌تر است. باید اذعان داشت که این تحقیق آغازی برای انجام تحقیقات میدانی و کاربردی دیگر در هرات است، و باید با گذشت زمان، محققان بعدی با ژرف‌نگری بیش‌تری به دنبال موشگافی در تمام مؤلفه‌های تحقیق حاضر باشند، تا بتوان خدمات به‌تری در بخش تحصیلات خصوصی ارائه نمود.

نتیجه‌گیری و پیش‌نهاها

نتیجه‌گیری

- از دیدگاه متعلمان مکاتب، آموزش و خدمات آموزشی، خدمات رفاهی و تناسب هیئت علمی، بیش‌ترین اهمیت را برای آنان در ارتباط به پرسش اصلی تحقیق دارد؛

- در مرحله نخست آموزش و خدمات آموزشی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰,۶۹۵، خدمات رفاهی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰,۶۳۲، و تناسب هیئت علمی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰,۵۹۶، دارای رابطه قوی با توقعات دارد. این می‌رساند، که در قدم نخست خدمات و کیفیت تدریس برای محصلان از اهمیت بالایی برخوردار است و در قدم دوم، بعد از کیفیت تدریس، خواهان موجودیت امکانات رفاهی در پوهنتون‌ها و نیز در قدم سوم داشتن تعداد استادان کافی به تناسب محصلان می‌باشند؛

- در گام بعدی، میزان اهمیت توقعات محصلان از پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی هرات به ترتیب: رشد فردی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰,۵۹۲، سلامت جسمانی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰,۵۵۸، فضای عمومی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰,۵۵۱، از اهمیت بالایی برخوردار هستند و دارای رابطه نسبتاً قوی با توقعات متعلمان می‌باشند؛

- در پایین‌ترین درجه اهمیت به ترتیب: رابطه اجتماعی - فرهنگی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰,۵۰۴، هزینه تحصیلی با ضریب هم‌بسته‌گی ۰,۴۲۴، امکانات رفت‌وآمد با ضریب هم‌بسته‌گی ۰,۴۱۵، و بهداشت با ضریب هم‌بسته‌گی ۰,۳۴۰، دارای رابطه ضعیف بوده و در این تحقیق دارای درجه اولویت پایین هستند.

پیش‌نهاها

از آن جایی که این تحقیق میدانی با استفاده از نظرهای متعلمان صنوف یازدهم و دوازدهم مکاتب دولتی و خصوصی شهر هرات انجام شده است؛ بناءً پیش‌نهاد می‌گردد تا پوهنتون‌ها و مؤسسات

تحصیلات عالی خصوصی با توجه به مؤلفه‌های تحقیق، برای به دست آوردن بازار و جذب بیش تر متعلمان صنوف یازدهم و دوازدهم مکاتب، در هر مؤلفه تحقیق جداگانه‌یی را انجام دهند، تا در همه ابعاد توقعات متعلمان تشخیص گردد.

محدودیت تحقیق

در این تحقیق، رخصتی‌های مکاتب به خاطر شیوع ویروس کرونا و کوتاه بودن زمان انجام تحقیق، محققان را با چالش‌های فراوان مواجه ساخت. در آینده نیاز به بررسی موشگافانه تر در مورد خدمات آموزشی به تنهایی امری ضروری به نظر می‌رسد، تا بتوان درک عمیق تری درباره مشکلات آموزشی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی داشت.

سرچشمه‌ها

۱. پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی در افغانستان. قابل دسترس در: <https://qaad.edu.af/12/02/2021>
۲. پویا، جلیل احمد، انور، محمد عابد، علی احمد، امیری. (۱۴۰۰). «بررسی خدمات پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی به محصلان (مطالعه موردی: پوهنتون‌های خصوصی ولایت هرات)». افغانستان: فصلنامه علمی - پژوهشی غالب. سال دهم. سلسله ۳۴ و شماره‌های سوم و چهارم. خزان و زمستان ۱۴۰۰. صص ۱۲۹-۱۴۹. قابل دسترس در: <https://doi.org/10.58342/v10i34-35.19>.
۳. ماهنامه تدبیر. شماره ۱۳۸. (۱۳۸۲) «تجربه مالزی در بنگاه‌های کوچک و متوسط». قابل دسترس در: <http://ensani.ir/fa/article/133490> (11/09/2021)
۴. سرمد، زهره. بازرگان، عباس. حجازی، الهه. (۱۳۸۶). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. چ بیستم تهران: انتشارات آگاه.
۵. مهدی، رضا. (۲۰۱۶). «کیفیت زندگی دانش‌گاهی دانش‌جویان». (مطالعه موردی: دانش‌گاه‌های دولتی شهر تهران). مجله آموزش عالی ایران، ۷(۳)، ۱-۲۶.
۶. نیلی پور طباطبایی، اکبر. حسینی، سید مختار. (۱۳۹۲). «مقایسه و تحلیل استاندارد ۲۰۱۳ دانش مدیریت پروژه و استاندارد جدید ISO 21500». ایران: دومین کنفرانس ملی مهندسی صنایع و سیستم‌ها.

۷. حافظانیا، محمدرضا. (۱۳۹۱). «مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی». چ بیستم. تهران: انتشارات سمت.

۸. «نخستین دانش‌گاه خصوصی افغانستان». قابل دسترس در تارنمای:

<[https://www.bbc.com/persian/afghanistan/story/2006/06/060620_ram-afghan-high-education.\(11/29/2021\)](https://www.bbc.com/persian/afghanistan/story/2006/06/060620_ram-afghan-high-education.(11/29/2021))>

9. Borghi, Sulyana, Emerson Mainardes, and Érika Silva. "Expectations of higher education students: a comparison between the perception of student and teachers." *Tertiary Education and Management* 22.2 (2016): 171-188.

10. Brains, C., Willnat, L., Manheim, J., & Rich, R. (2011). "Empirical political analysis". Abingdon, UK: Routledge, 105.

11. de Brey, C., Snyder, T. D., Zhang, A. , & Dillow, S. A. (2021). "Digest of Education Statistics 2019". NCES 2021-009. National Center for Education Statistics.

12. Krosnick, J. A., & Fabrigar, L. R. (1997). "Designing rating scales for effective measurement in surveys". *Survey measurement and process quality*, 141-164. Available on:

<<https://pprg.stanford.edu/wp-content/uploads/1997-Designing-rating-scales-for-effective-measurement-in-surveys.pdf>>